

**Rozwój współpracy
i koordynacji w zakresie
uczenia się przez całe życie**

Fundusze Europejskie

**Projekt realizowany przez
Fundację Rozwoju Systemu Edukacji
w I osi priorytetowej: „Umiejętności”,
Działanie 1.08 „Rozwój systemu
edukacji i uczenia się dorosłych”**

www.frse.org.pl/fers-III

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

16-17 grudnia 2024 r.

OGÓLNOPOLSKA DEBATA:

„Uczenie się przez całe życie. Koordynacja działań – rozwiązania i wyzwania.”

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji (LOWE) - model działań, rozwiązania i strategie działań

Jacek Kwiatkowski
Fundacja Małopolska Izba Samorządowa

Warszawa, 17 grudnia 2024r

LOWE | LOKALNE OŚRODKI
WIEDZY I EDUKACJI

iS fundacja
MAŁOPOLSKA IZBA
SAMORZĄDOWA

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

LOWE - CO TO JEST? GŁOS Z WNĘTRZA

„... to jest właśnie dla nas, (...) nikt tu nas nie ocenia, nie narzuca, nie próbuje zrobić z nas kogoś, kim nie chcemy być(...) tak wiele osób <wyszło> za próg, zaczęło rozglądać się wokół siebie, szukać pomysłów, inspiracji (...) Rozejrzeliśmy się wokół siebie i zobaczyliśmy, że jesteśmy częścią społeczności. Okazało się, że od nas naprawdę wiele zależy, że wspólnie możemy kształtować przestrzeń, w której funkcjonujemy (...)”

*Renata Mankiewicz, dyrektorka Szkoły Podstawowej im. K.Makuszyńskiego
w Świeminiu
Gmina Biesiekierz*

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

REALNOŚĆ TRWANIA LOWE W OBECNYCH WARUNKACH ICH WSPARCIA

Rok/lata	Utworzone LOWE	Działające LOWE
2017- 2018 (I edycja LOWE)	50	50
2020-2022 (II edycja LOWE)	100	100 + 50? = 150?
USTANIE FINANSOWANIA, OBOWIĄZUJE UMOWNY OKRES TRWAŁOŚCI LOWE II EDYCJI		
2022, grudzień (źródło: PAESP, na zlecenie MEN)	150	129
2023, listopad/grudzień (źródło: TT LOWE)	150	75
2024 wrzesień/ październik (źródło: FMIS)	150	33 , zainteresowane 27
KONIEC OKRESU TRWAŁOŚCI DLA LOWE II EDYCJI		

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

BADANIA ZESPOŁU EKSPERTÓW THINK TANK LOWE FMIS Z 2023

Cel badania

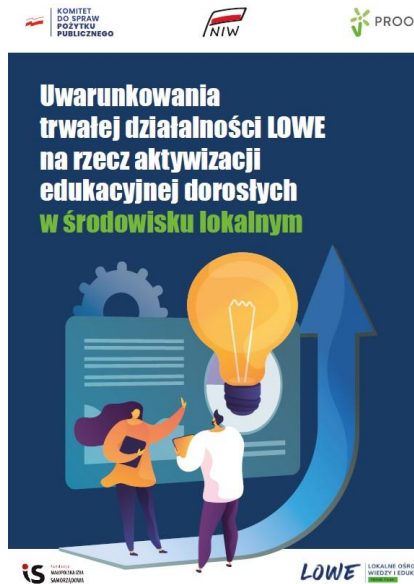
- Aktywność edukacyjna osób dorosłych
- Szkoły a działanie LOWE
- Uwarunkowania trwałej działalności

LOWE

Kwestionariusz ankietowy

- Uczestnicy LOWE – 346 osób
- Kadra LOWE – 265 osób

Case study (5 LOWE) - 36 osób z kadry

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA OSÓB DOROSŁYCH W LOWE WNIOSKI Z BADANIA TT LOWE FMIS 2023 R.

75% badanych brało udział w **co najmniej 3 różnych formach edukacyjnych** oferowanych przez LOWE

W pierwszej kolejności wskazywano:

- naukę języka obcego (26,9%)
- poznawanie technik rękodzielniczych (18,8%)
- rozwój zainteresowań artystycznych (13%),
- zajęcia w zakresie aktywności fizycznej (11,3%)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

KORZYŚCI Z UCZESTNICTWA W LOWE - WYNIKI BADAŃ TT LOWE FMIS W 2023 R.

- Zdobycie nowych umiejętności - 74,4%
- Rozwinięcie swoich zainteresowań, talentów - 74,2%
- Poznanie nowych ludzi - 73,6%
- Zwiększenie poczucia własnej wartości – 68%
- Rozwój umiejętności komunikacyjnych – 62%

„Zyskałam nowe, bardzo praktyczne umiejętności. Sprawnie posługuję się maszyną do szycia i z łatwością dopasowuję nawet nowo zakupione ubrania dla mojej bardzo szczupłej i wysokiej córki oraz męża.”

„Mam wrażenie, że dostrzegam więcej i przeżywam głębiej każdy dzień.”

"Trzeba było czasem samemu do tych ludzi właśnie wyjść, otworzyć się, posłuchać, co oni mają do powiedzenia"

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Wnioski z badania TT LOWE FMIS w 2023

PIERWSZE SKOJARZENIA Z LOWE

DRUGIE SKOJARZENIA Z LOWE

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

2 SERIA BADAŃ THINK TANK LOWE FMIS W 2024 R.

- Liczba osób korzystających z oferty LOWE nie jest duża. Przeważają LOWE, w których w ciągu miesiąca rozwija swoje kompetencje mniej niż 30 osób dorosłych (część w ramach stałych zajęć). To jednak daje w ciągu roku dość liczną grupę uczestników wsparcia edukacyjnego.
- Najbardziej aktywną edukacyjnie grupą są obecnie osoby w wieku produkcyjnym niemobilnym, liczące 45-59 lat.
- Jest bardzo duża przewaga kobiet (91% ogółu uczestników). Udział kobiet jest obecnie wyższy niż w okresie działalności LOWE w ramach projektu.
- Najmniej liczne grupy to starsi seniorzy, liczący powyżej 75 lat oraz młodzi dorośli, poniżej 29 lat.

Niezaprzeczalnym sukcesem projektu jest mocne poczucie wartości, wzmocnienie wiary we własne możliwości i swoiste "pokonywanie szczytów", swoich fobii, ograniczeń. Po projekcie są to już INNI LUDZIE, otwarci, świadomi, odważni, mający cele w życiu i chęć dalszego rozwoju.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

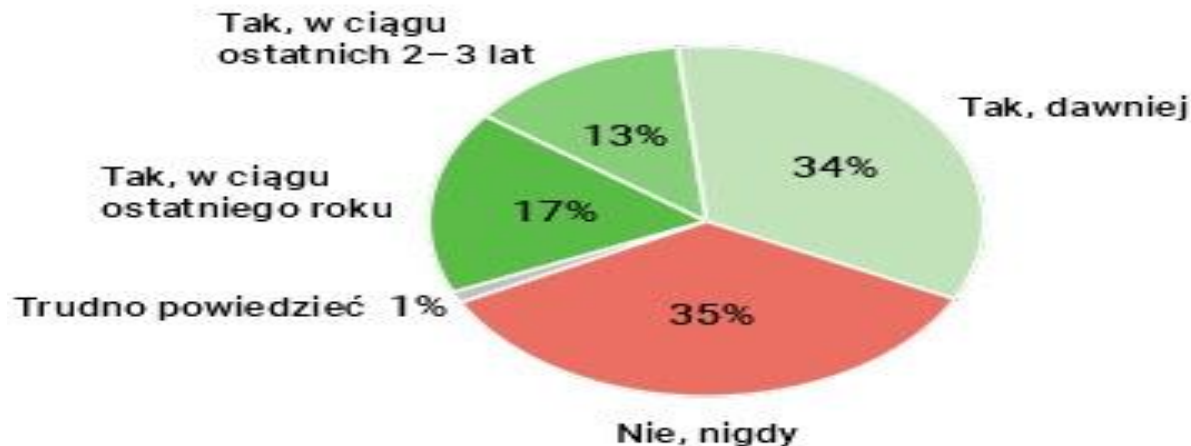
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

BADANIA CBOS NT. ROZWIJANIA KOMPETENCJI DOROSŁYCH POLAKÓW

Czy kiedykolwiek poszerzał(a) Pan(i) swoje kompetencje, uczestnicząc w jakichś szkoleniach, kursach bądź studiach podyplomowych?

Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 13 października 2024 roku na próbie liczącej 1025 osób

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

EUROPEJSKI FILAR PRAW SOCJALNYCH

Kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie Każda osoba ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą jej w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy.

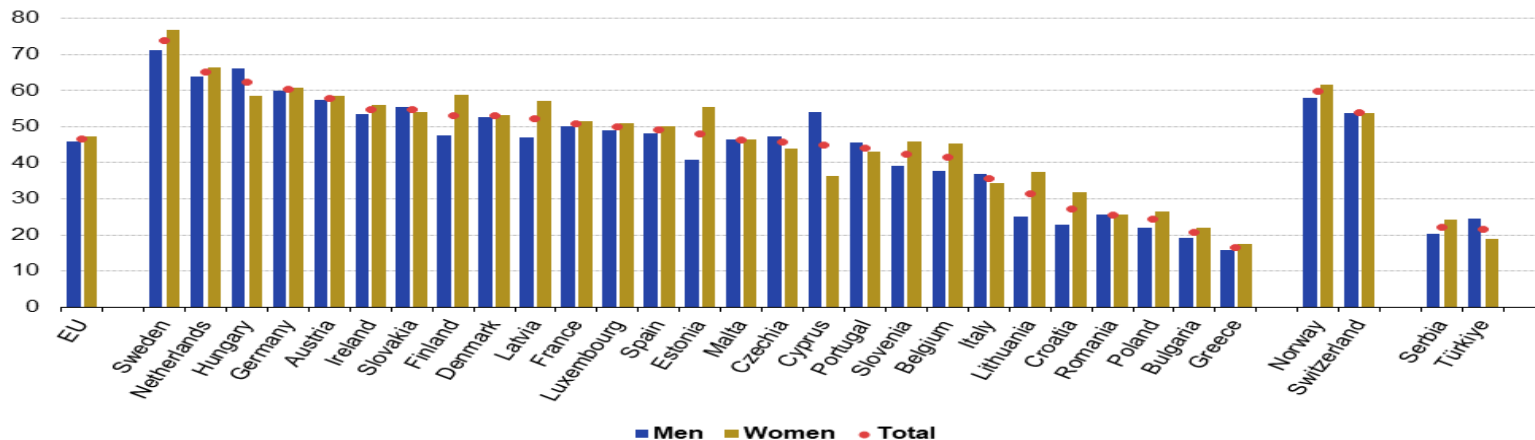
W 2021 roku Komisja przyjęła [plan działania na rzecz europejskiego filaru praw socjalnych](#). Plan ten obejmuje trzy główne cele, które mają zostać zrealizowane do 2030 roku:

- co najmniej 78% ludności w wieku od 20. do 64. roku życia powinno mieć zatrudnienie;
- co najmniej 60% wszystkich dorosłych powinno co roku uczestniczyć w szkoleniach;** oraz
- liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym powinna ulec zmniejszeniu o co najmniej 15 milionów.

WSKAŹNIK UCZESTNICTWA W EDUKACJI I SZKOLENIACH (OSTATNIE 12 MIESIĘCY) WEDŁUG PŁCI, 2022 (% OSÓB W WIEKU 25-64 LATA, AES)

Participation rate in education and training (last 12 months) by sex, 2022
(% of people aged 25-64, AES)

Note: ranked on overall participation (men and women)

Source: Eurostat (online data code: trng_aes_100)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

eurostat

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

LOWE | LOKALNE OŚRODKI WIEDZY I EDUKACJI

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

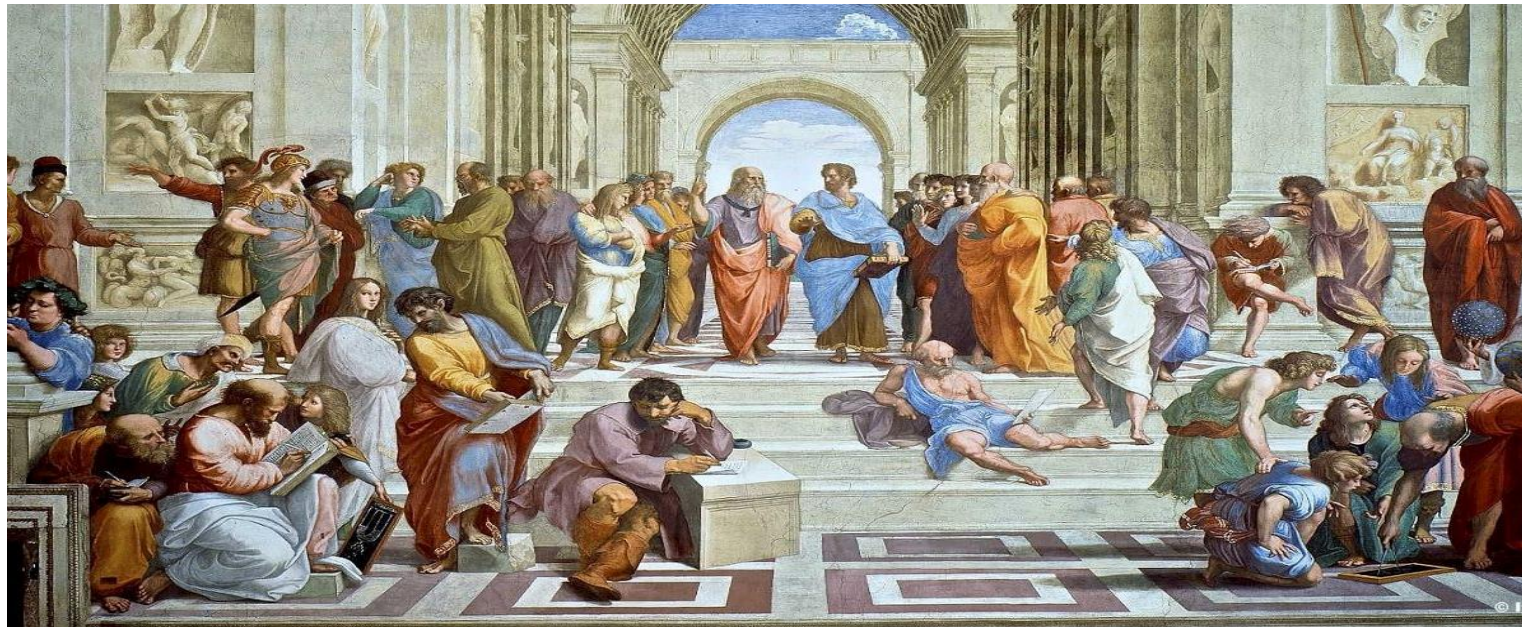
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

LOWE, CZYLI AKADEMIA ATEŃSKA

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

LOWE TO MIEJSCE, GDZIE

- zdiagnozowane potrzeby edukacyjne w kontekście wyzwań rozwojowych wspólnoty
- przekuwane są w elastyczną ofertę edukacyjną
- tworzoną w sposób demokratyczny, partycypacyjny
- realizowaną na zasadach partnerstwa, zastępowalności ról, aktywności, sieciowości, równości, dostępności, poszanowania godności
- przynoszącą wymierne efekty osobiste, grupowe, kompetencyjne, jakościowe oraz skutki społeczne i gospodarcze (tożsamość, wspólnotowość, solidarność, aktywność, wartość potencjałów lokalnych)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA DZIAŁALNOŚCI SZKOŁY JAKO LOWE

- **Uczenie się w różnych miejscach** (tam, gdzie chcą się uczyć dorośli)
- **Szeroka grupa uczestników LOWE** (poszerzenie grupy uczestników o osoby inne niż rodzice lub opiekunowie dzieci)
- **Oferta LOWE dostosowana do potrzeb indywidualnych oraz do oczekiwań rynku pracy**
- **Zajęcia edukacyjne i aktywizujące powinny uwzględniać wiele aspektów** (np. zaangażowanie dorosłych w codzienne sprawy związane z pracą lub obowiązkami rodzinnymi)
- **Wykorzystanie potencjału szkoły dla uczenia się przez całe życie** (kompetencji kadry i zasobów materialnych szkoły)
- **Podejście popytowe do określania treści ofert edukacyjnych**

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

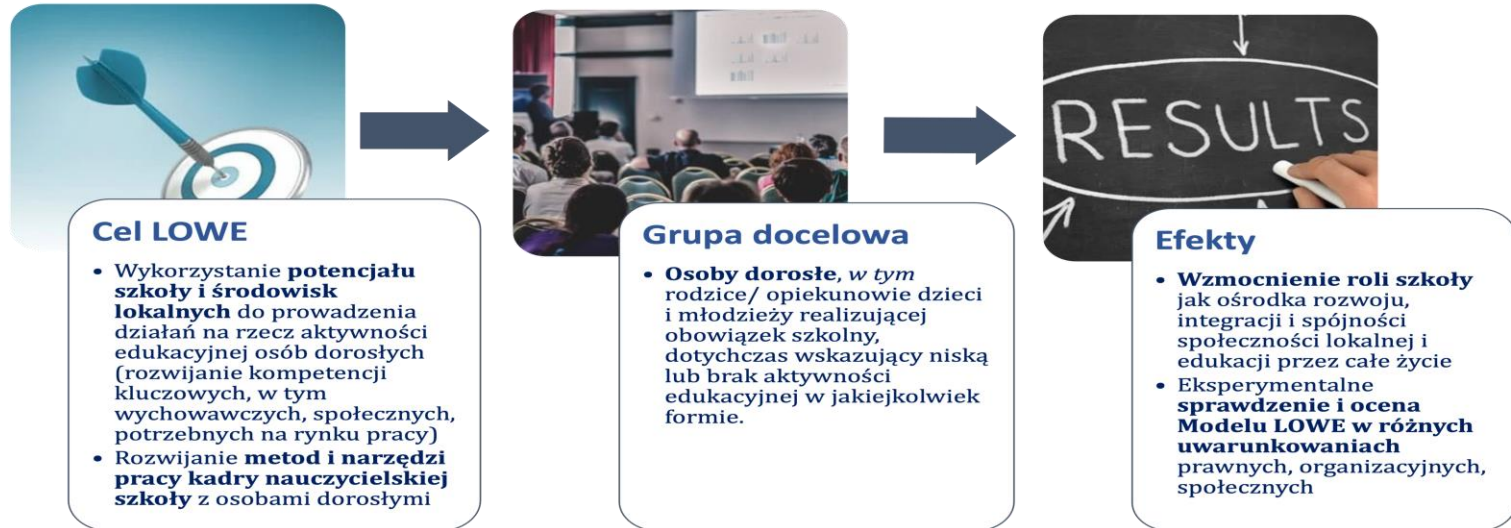
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

GENEZA LOWE

Cel LOWE

- Wykorzystanie **potencjału szkoły i środowisk lokalnych** do prowadzenia działań na rzecz aktywności edukacyjnej osób dorosłych (rozwijanie kompetencji kluczowych, w tym wychowawczych, społecznych, potrzebnych na rynku pracy)
- Rozwijanie **metod i narzędzi pracy kadry nauczycielskiej szkoły** z osobami dorosłymi

Grupa docelowa

- **Osoby dorosłe**, w tym rodzice/ opiekunowie dzieci i młodzieży realizującej obowiązek szkolny, dotychczas wskazujący niską lub brak aktywności edukacyjnej w jakiegokolwiek formie.

Efekty

- **Wzmocnienie roli szkoły** jak ośrodka rozwoju, integracji i spójności społeczności lokalnej i edukacji przez całe życie
- Eksperymentalne **sprawdzenie i ocena Modelu LOWE w różnych uwarunkowaniach** prawnych, organizacyjnych, społecznych

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

GENEZA LOWE

Edycja 2017- 2018

Opracowanie Modelu
LOWE

Konkurs grantowy dla
organów prowadzących
szkoły

Utworzenie 50 LOWE z
udzielonego grantu
(15 LOWE/1 operatora)

Funkcjonowanie LOWE –
realizacja wsparcia
edukacyjnego dla
dorosłych

Edycja 2019- 2022

Konkurs grantowy dla
organów prowadzących
szkoły

Utworzenie 100 LOWE z
udzielonego grantu
(20 LOWE/1 operatora)

Funkcjonowanie LOWE –
organizowanie wsparcia
edukacyjnego dla
dorosłych

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

KOMPONENTY LOWE

Wiedza

- potrzeby
- problemy
- bariery

- merytoryczna
- metodyczna
- organizacyjna

Zasoby

- posiadane
- potrzebne
- dostępne

Infrastruktura

- techniczna
- instytucjonalna

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

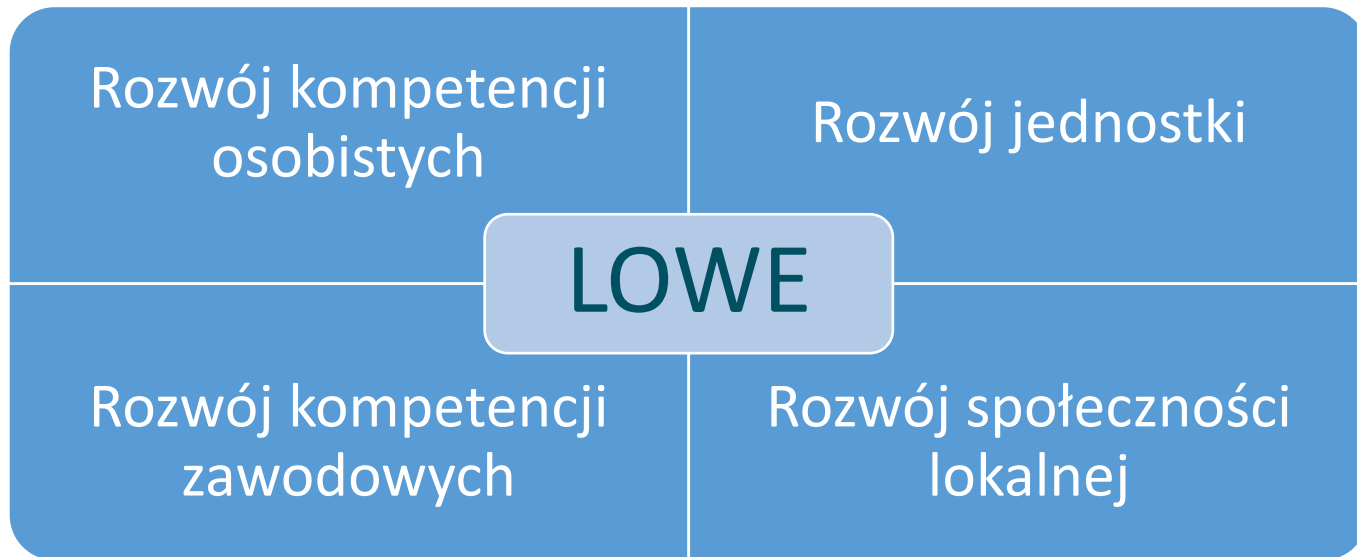
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

LOWE - CENTRUM ROZWOJU KOMPETENCJI

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

LOKALNE OŚRODKI WIEDZY I EDUKACJI JAKO IDEA „TRZECIEGO MIEJSCA”

- Wg Ray'a (Ramona) Oldenburga i Dennisa Brissetta w opublikowanym w 1982 r. artykule pt. The Third Place na łamach „Qualitative sociology” w trzech miejscach ludzie gromadzą się głównie po to, aby cieszyć się wzajemnie swoim towarzystwem
- „Trzecie miejsce” to miejsce odpoczynku – nie tylko od pracy, lecz także od wykonywanych na co dzień rutynowych czynności. Jest neutralną przestrzenią, w której spędzamy wolny czas, spotykamy przyjaciół, odpoczywamy po pracy zawodowej, pracach domowych, nabieramy oddechu przy filiżance kawy (herbaty), obserwujemy i pokazujemy się innym. (za Wikipedia)
- „Trzecie miejsca” wzmacniają w nas poczucie przynależności do otoczenia oraz więzi z innymi – znanymi lub potencjalnie bliskimi nam osobami. Są to miejsca, w których tętni życie lokalnej społeczności, gdzie rodzą się nowe pomysły, utrwalają się lub ewoluują ważne w danym środowisku wartości (j.w.)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

f r s e

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Podstawowa metoda uczenia się w LOWE

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

frse
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

HIDDEN WORKSHOPS

- Edukacja/kształcenie "pod przykryciem"
- Metoda kształtowania określonych kompetencji kluczowych, która nie uwydatnia braków, deficytów, cech osoby dorosłej
- Kształcenie w postaci atrakcyjnych, potrzebnych, niewykluczających, nie stygmatyzujących działań edukacyjnych
- Metody te wynikają z potrzeb życia codziennego – np. nauka pieczenia ciasta = kompetencje matematyczne
- Wykorzystuje się do tego wiedzę i umiejętności uczących się
- Rola edukatora jest często rolą facylitatora
- Scenki rodzajowe, odgrywanie ról, ćwiczenia praktyczne, symulacje, dyskusje

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

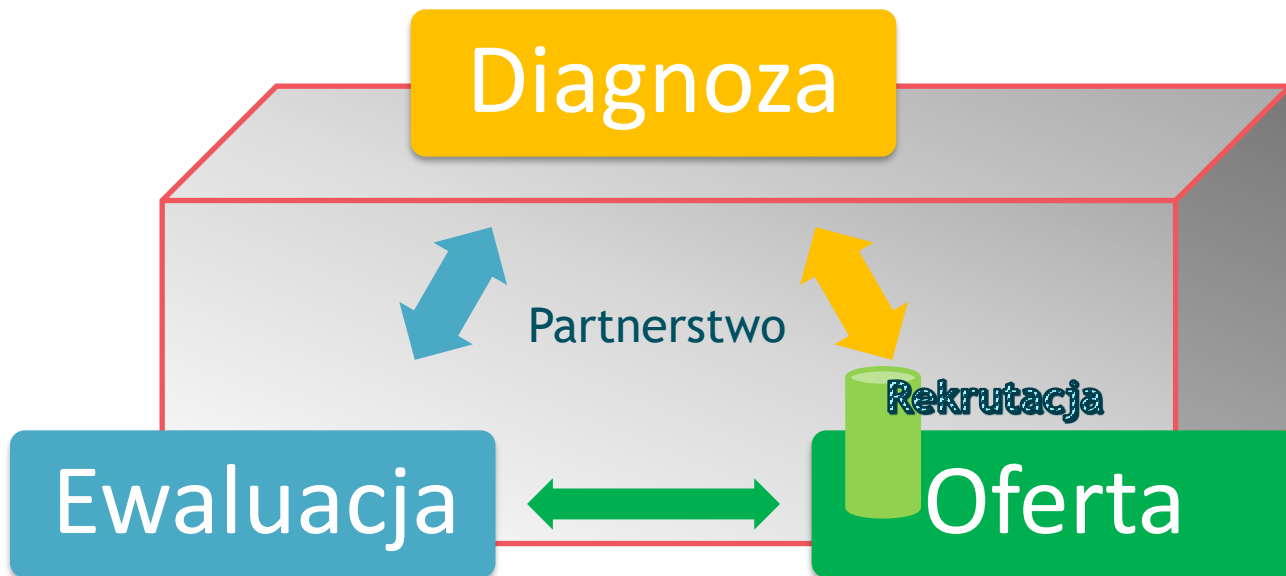
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

MODEL FUNKCJONOWANIA LOWE

ELEMENTY KONSTRUKCJI LOWE

Diagnoza – dogłębna, zróżnicowane i partycypacyjne metody; dotyczy: potrzeb (luk kompetencyjnych), barier, interesariuszy, zasobów

Rekrutacja – motywująca, niestandardowa, włączająca

Oferta edukacyjna – elastyczna, partycypacyjna, popytowa, interaktywna, włączająca, cykl Kolb'a, użyteczna, atrakcyjna

Ewaluacja efektów i metod oraz potrzeb i wyzwań – stała, zróżnicowana w metodologii i narzędziach, porównywalna, obiektywna

Partnerstwo lokalne/sieć podmiotów edukacji dorosłych – pod patronatem władz lokalnych skoncentrowana wokół LOWE nakierowana na cel wspólnoty lokalnej

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

KLUCZOWE ELEMENTY BUDULCA LOWE

- Diagnoza
- Oferta edukacyjna = podejście popytowe
- Partnerstwo lokalne
- Integracja środowiskowa, lokalna, instytucjonalna
- Partycypacja
- Elastyczność
- Dostępność
- Równość
- Użyteczność
- Obserwacja i modyfikacja działalności, metod, narzędzi, organizacji
- Odpowiedzialność za uruchomione procesy - tzw. trwałość LOWE

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

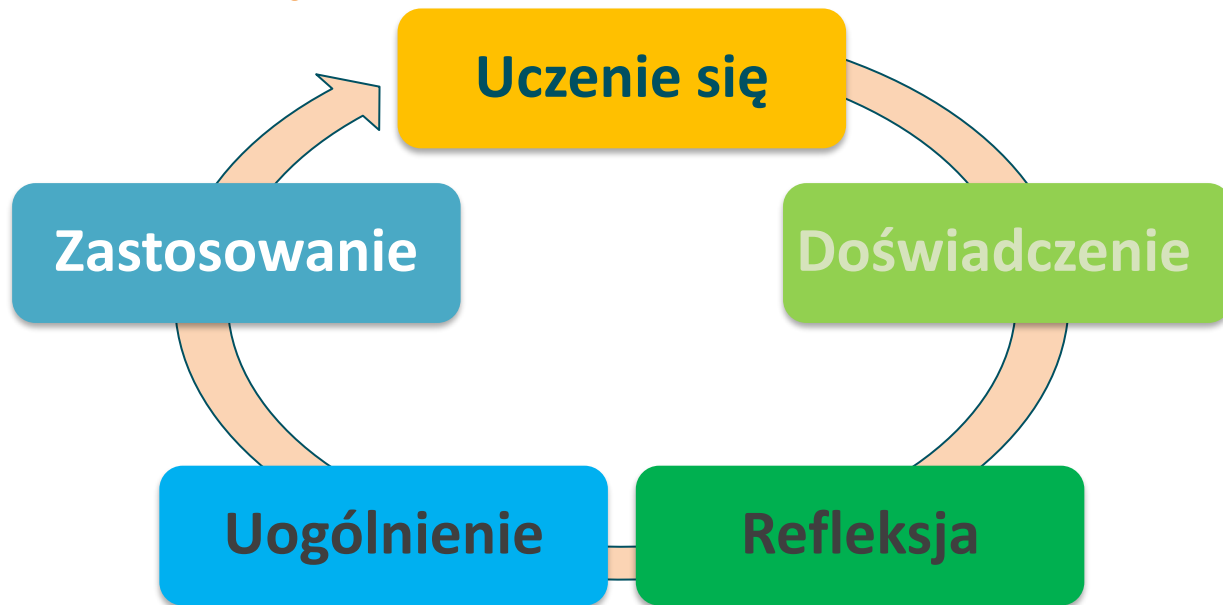
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

CYKL UCZENIA SIĘ ALICE Y. I DAVID A. KOLB

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA DZIAŁALNOŚCI SZKOŁY JAKO LOWE

- **Uczenie się w różnych miejscach** (nie wszystkie zajęcia organizowane w szkołach, nietradycyjne formy edukacji)
- **Szeroka grupa klientów LOWE** (poszerzenie grupy uczestników o osoby inne niż rodzice lub opiekunowie dzieci)
- **Oferta LOWE dostosowana do potrzeb indywidualnych oraz do oczekiwań rynku pracy**
- **Zajęcia edukacyjne i aktywizujące powinny uwzględniać wiele aspektów** (np. zaangażowanie dorosłych w codzienne sprawy związane z pracą lub obowiązkami rodzinnymi)
- **Wykorzystanie potencjału szkoły dla uczenia się przez całe życie** (kompetencji kadry i zasobów materialnych szkoły)
- **Podejście popytowe do określania treści ofert edukacyjnych**

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

CZEGO LOWE POTRZEBUJĄ?

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji